

نیکولای بابکین (Nikolay Bobkin) دکتر علوم سیاسی دانشکده مطالعات آمریکا و کانادا در فرهنگستان

علوم روسیه

برگردان: ا.م. شیری

شکست عنقریب اوباما در جبهه ایران

<http://www.fondsk.ru/news/۲۰۱۵/۰۳/۱۰/blizkoe-porazhenie-obamy-na-iranskom-fronte-۳۲۱۳۹.html>

۲۸ حوت ۱۳۹۳

دور بعدی مذاکرات پیرامون برنامه هسته ای ایران به تاریخ ۱۵ - ۲۰ مارس موکول شده، اصول نهائی توافق باید تا ۲۴ مارس مشخص گردد، اما زمینه های تردید برای حصول توافق با ایران هنوز زیاد است. نتیجه نشست ۷ مارس وزیران خارجه آمریکا، فرانسه، آلمان و انگلیس در پاریس نیز که طی آن برنامه هسته ای ایران مورد مذاکره قرار گرفت، این شبه تقویت می کند. جان کری در این نشست سعی کرد کشورهای اروپای غربی را بدان متقاعد سازد، که طرح آمریکایی احتمال دستیابی ایران به سلاح هسته ای را منتفی می داند. فرانسه بر این باور نیست، آلمان مشکوک است و اما انگلیس، بطوریکه **فلیپ هاموند**، وزیر خارجه اشاره نمود، بر این اعتقاد است که «مذاکرات هنوز نتیجه دقیق نداده است». **فریدریک موگرینی**، نماینده عالی اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی از اظهار نظر خودداری کرد و فقط اظهار امیدواری کرد که طرفین مذاکره «به توافقی برسند که از احتمال استفاده ایران از انرژی هسته ای برای مقاصد نظامی جلوگیری نماید». اروپا که نقش رهبری آمریکا در مذاکرات هسته ای با ایران را پذیرفته، اکنون، ظاهراً آماده است در موضعی قرار بگیرد که آمریکا از عهده این نقش برنمی آید.

اروپا و آمریکا فقط در این زمینه توافق دارند که به تعویق انداختن مذاکرات ممکن نیست. **فرانک والتر اشتاین ماین**، وزیر امور خارجه آلمان اظهار داشت: «بایستی روشن شود، که سناریوی مذاکرات در مورد ایران بهیچوجه ادامه نخواهد یافت». این اظهارات، آشکارا بمعنی حمایت از توافق پیشنهادی کاخ سفید نیست. علاوه بر این، **آنگلا مرکل** صدراعظم تأکید می نماید که «بنظر می رسد سخن از امنیت اسرائیل در میان است».

فرانسوا اولاند، رئیس جمهور فرانسه نارضایتی فرانسه را از امتیاز یکطرفه ای که بعقیده او دولت اوباما آماده است به تهران بدهد، بصراحت بیان می دارد. تعداد سانتریفوژها برای غنی سازی اورانیوم را که آمریکاییها موافقت در چهارچوب توافقات برای ایران معین شود، اولاند «غیر قابل قبول تصور می کند». پاریس با حق ایران برای ادامه توسعه برنامه هسته ای نیز مخالف است.

اولاند هشدار می دهد: «در صورتی که اگر شرط مذاکره چنین باشد، فرانسه از امضای توافقنامه با ایران امتناع خواهد کرد».

خروج از بن بست مذاکرات طولانی ده ساله خطرناک است. بین متحدان غربی در گروه شش واسطه های بین المللی نیز توافق وجود ندارد. در این مسئله بخشا مذاکره کنندگان ایرانی مقصودند که تاکتیک اشتباهی را برای گفتگوها برگزیده اند. واضح نیست که چرا اطرافیان رئیس جمهور روحانی تصمیم گرفتند، که فقط مذاکره با آمریکاییها را کافی تلقی نمایند. طبق منطق روند مذاکرات مواضع خاصی در میان کشورهای «گروه شش» بنماینده از طرف جامعه جهانی نمی تواند وجود داشته باشد. زیرا سخن بر سر اجرای مفاد قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد و تصمیمات آژانس بین المللی انرژی اتمی از طرف ایران است که باید بطور مساوی برای همه تسری یابد. با این وجود، تفاوت در تفاسیر وجود دارد. **لوران فابیوس**، وزیر خارجه فرانسه در جریان مذاکرات نوامبر سال ۲۰۱۳ اظهار داشت که «فرانسه از ازدحام پیروی نمی کند». پاریس هنوز هم موضع خاص خود را دارد که به موضع اسرائیل نزدیک تر است تا به موضع پیشنهادی دولت اوباما.

در واشنگتن در رابطه با بحث ایران همواره بسوی تل آویو نظر دارد. این مسئله که انتخاب کنگره از میان رئیس جمهور کشور خود و وفاداری به اسرائیل به زیان اوباما می باشد، تا سفر نتانیاهاو به آمریکا هم واضح بود. مناسبات کشدار میان اوباما و نتانیاهاو به انزجار علنی فراروئید. در حال حاضر، بنظر می رسد اروپا آماده است برای مقابله با اوباما از نتانیاهاو حمایت نماید. حداقل، اعتراض نسبت به آمریکا در دیدار ۷ مارس در پاریس این مدعا را ثابت می کند. در خود آمریکا آن را درک می کنند که پایان جستجوی طولانی راه حل سیاسی مشکل ایران دور از دسترس می باشد. زیرا رویارویی کنگره و رئیس جمهور تشدید شده و بنظر می رسد قانونگذاران حاضرند حتی قانون اساسی آمریکا را نیز دور بزنند.

کنگره آمریکا هم مثل رئیس دولت اسرائیل مخالف هر گونه توافق با جمهوری اسلامی ایران است و اوباما را از حق تعیین سیاست خارجی دولت محروم کرده است. سخنرانی نتانیاهاو در کنگره در زمینه بررسی پیشنویس طرح قانونی تدوین شده در خصوص توافق هسته ای با ایران در آخر ماه فوریه لازم بود. این نهاد قانونگزاری دو حزبی پیش بینی می کند که رئیس جمهور آمریکا متن توافقنامه با ایران را در عرض پنج روز تقدیم نماید. پس از آن بجای اوباما، کنگره در خصوص مناسب بودن اجرای توافقنامه از سوی آمریکا بر این اساس که «آیا توافق با ایران به هدف عدم گسترش تسلیحات هسته ای جواب خواهد داد و اینکه فعالیت هسته ای ایران در عرصه نظامی، امنیت ملی آمریکا را تهدید نخواهد کرد، تصمیم خواهد گرفت».

کنگره قصد دارد هنگام مطالعه و بررسی توافق با تهران یک مهلت قانونی برای لغو تحریمها توسط رئیس جمهور تعیین نماید. سناتورهای عقیده دارند، که این کار به بیش از ۶۰ روز زمان نیاز دارد و آنها در نظر دارند تمام اقدامات کاخ سفید را که به توافق با ایران مربوط می شود، درست در این مدت خنثی سازند. بویژه تأکید می شود، که در چنین حالتی وتوی رئیس جمهور را کنگره رد خواهد کرد. مضمون لایحه قانونی عبارت از این است که سناتورها برای خوار کردن رئیس جمهور آمریکا آماده می شوند. احتمال دارد بحران اعتماد بین کنگره و اوپاما به بزرگترین جنجال قانون اساسی تبدیل شود، که رفتار نتانیاهو در مقایسه با آن بعنوان یک رنجش جزئی برای کاخ سفید حساب خواهد شد. اما متحدان اروپای غربی آمریکا، از قرار معلوم، عواقب این رویارویی را به سود اوپاما تصور نمی کنند که در عین حال برای عقب نشینی آماده می شود. در هر صورت، او علنا اظهار می دارد، که «استفاده از موقعیت تاریخی و رسیدن به توافق»، احتمالا، امکان پذیر هم نیست. رئیس کاخ سفید با بیان اینکه «اگر توافق حاصل نشود، ما استعفا می دهیم»، حتی حاضر است صحنه را هم ترک نماید. در این صورت، استعفای اوپاما فقط با استقبال مواجه خواهد شد. «خبر خوش عبارت از این است، که ایران شرایط توقف را در تمام این مدت رعایت نموده و برنامه هسته ای خود را پیش نبرده است. بدین ترتیب، در این مذاکرات ما چیزی را از دست نمی دهیم».

با این حال، در تهران به پایان موفقیت آمیز مذاکرات خوشبین هستند. محمد جواد ظریف، رئیس اداره سیاست خارجی ایران هنگام دیدار پاریس اظهار داشت: «احتمال امضای توافقنامه نهائی در خصوص برنامه هسته ای ایران بین تهران و واسطه های بین المللی گروه شش بیش از ۵۰ درصد است». مبنای این ارزیابی ظریف معلوم نیست و آیا این که مثلا، تهران با توقف تمام برنامه هسته ای خود بمدت طولانی موافقت خواهد کرد؟ وزیر خارجه ایران توقف موقت مطالعات هسته ای کشورش را اعلام کرد، اما هنوز موافقت تهران برای این دوره طولانی محدودیت در زمینه هسته ای را مورد تأیید قرار نداد. اگر چه قبول این شرط از طرف کنگره آمریکا و اسرائیل هم بعید بنظر می رسد. آنها خواستار برچیدن کامل زیرساختهای هسته ای ایران هستند.